

„TURYZM” 1995, t. 5, z. 1

ĽUDMILA HUSOVSKÁ, VIERA DVOŘAKOVÁ, VIERA FLOREKOVÁ,
JÚLIA TAKÁTSOVÁ, ŠTEFÁNIA TÓTHOVÁ, IGOR SKOČEK, 1994,
SLOVENSKO. PRECHÁDZKY STAROČIAMI MIEST A MESTEČIEK, WYD.
„PRIRODA”, a.s., BRATISLAVA, s. 288

Książka ukazała się w krótkim czasie po powstaniu nowego państwa w Europie – Słowacji – będącego w okresie globalnej transformacji, a więc w czasie, w którym jednym z ważnych zadań jest stworzenie *image* kraju. Wobec tego wiele wydawnictw i autorów próbuje opublikować różne „nowe” informacje o nowopowstałym państwie. Pojawiło się sporo opracowań, w tytułach których występuje nazwa „Słowacja”. Jedną z najnowszych publikacji o charakterze geograficzno-historycznym jest książka pt. *Słowacja. Spacerzy stuleciami miast i miasteczek*.

Informacje o miastach przedstawionych w pracy są ściśle związane z celem pracy. Autorzy – dwójka geografów i czwórka architektów – chcieli bowiem wypełnić lukę na rynku przewodników geograficzno-krajoznawczych po miastach. Powstała więc książka obejmująca przegląd dziejów ważniejszych miast słowackich, ich rozwój, a także najciekawsze z punktu widzenia turystycznego obiekty architektoniczne.

Omawiana publikacja metodycznie postępuje od regionu do miasta, od miasta do obiektu zabytkowego. Praca przedstawia 9 miejscowości (miast i miasteczek) w regionie Zachodniej Słowacji, 8 w Środkowej i 10 w Słowacji Wschodniej.

Część regionalna zawiera podstawową wiedzę dotyczącą położenia geograficznego, rozwoju historycznego oraz architektury i etnografii. Następnie zaprezentowane zostały wybrane miasta znajdujące się w danym regionie, i wreszcie ich najważniejsze obiekty zabytkowe.

Układ tekstu dotyczący poszczególnych miast zawiera w kolejności: starą nazwę miasta, położenie matematyczne i topograficzne, liczbę mieszkańców, układ urbanistyczny, dostępność komunikacyjną, możliwości zakwaterowania, punkty informacyjne w mieście.

Główna część tekstu, poza krótkim wstępem obejmującym charakterystykę geograficzną, poświęcona jest rozwojowi historycznemu miasta i opisowi najciekawszych jego obiektów zabytkowych. Do opisu dołączony jest orientacyjny plan starówki, na którym zlokalizowane są najważniejsze zabytki miasta. Niektóre z obiektów ukazują dobrej jakości kolorowe fotografie.

W książce zaprezentowano następujące miasta: Bratislava (prawa miejskie od 1921 r.), Nitra (1248), Trenčín (1324), Trnava (1238), Banská Bystrica (1255), Banská Štiavnica (1237), Kremnica (1328), Komárno (1745), Zvolen (1326), Žilina (1312), Bardejov (1320), Kežmarok (1269), Košice (1249), Levoča (1271), Prešov (1374), Rožňava (1328), Spišska Sobota (1380). Niektóre z przedstawionych miejscowości nie pełnią już dziś funkcji miejskich, choć częściowo zachowały swój miejski charakter. Należą do nich: Modra (1607), Pezinok (1466), Svätý Jur (1647), Bojnice (1366), Partizánska Ľupča (1263), Podolinec (1412). Trzy z zaprezentowanych miejscowości (Beckov, Oravský Podzámok, Spišskie Podhradie) nie posiadały nigdy praw miejskich.

Dokonany przez autorów wybór miast uważam za trafny, gdyż są one najbardziej reprezentatywne dla swoich regionów i najciekawsze z punktu widzenia krajoznawczego.

Wszystkie zawarte w opracowaniu miasta i miejscowości można postrzegać w kategorii miast-rezerwatów, co podkreśla ich walory zabytkowe, a więc i krajoznawcze.

Istotnym walorem recenzowanej pracy jest jej wyraźny geograficzny charakter. Publikację tę polecam szczególnie studentom geografii turystyki i geografii miast, a także wszystkim odwiedzającym Słowację i zainteresowanym historią jej miast.

Wysoko oceniam klarowny, jednolity dla całości opracowania układ tekstu, bogatą dokumentację fotograficzną (ponad 300 kolorowych fotografii) oraz starannie opracowaną szatę graficzną i edytorską.

Znajdujący się na końcu książki słowniczek terminów specjalistycznych (określeń stosowanych, np. w architekturze: ikonostas, castellum, parkan, sgrafito, nika itp.) pomaga czytelnikowi nie tylko w zrozumieniu tekstu, ale także pełni funkcję poznawczą i dydaktyczną.

Książka opublikowana została również w wersji angielskiej i niemieckiej. Mam nadzieję, że pojawi się także w językach naszych sąsiadów – polskim i węgierskim.

mgr Peter Čuka
Katedra Geografii a Krajiny ekologicznej
Fakulta Prirodných vied
Univerzita Mateja Bela
Tajovského 40
974 01 Banská Bystrica
Słowacja

mgr Elżbieta Paradowska
(pomoc w opracowaniu językowym)

Wpłynęło:
10 grudnia 1994 r.